

JUSTIITSMINISTEERIUM

Rahandusministeerium
info@fin.ee

Meie 01.06.2020

nr 4-1/3571

Riigi osaluse valitsemise aruanne 2019. a kohta

Vabariigi Valitsuse 08.04.2010 määruse nr 46 „Nõuded riigi osaluse valitsemise aruande ning asutaja- ja liikmeõiguste teostamise aruannete sisule ning nende esitamise kord ja vormid“ (edaspidi *määrus*) alusel esitame Justiitsministeeriumi osaluse valitsemise aruande aktsiaseltsi Eesti Vanglatööstus kohta.

1. Osaluste valitsemise üldaruanne

1.1. Ministeeriumi valitsetavad osalused

Äriühingu nimi	Aktsiate arv	Nimiväärtus aktsia kohta	Osalus, %
AS Eesti Vanglatööstus	46 669 tk	10 €	100%

1.2. Muudatused valitsetavas osaluses

Andmed valitsetavas osaluses toimunud muudatuste kohta vastavalt määruse § 3 lg 1 p- dele 1-6	
1. Äriühingute osaluste suuruse muutused	Aruandeaastal ei toimunud muudatusi äriühingu osaluse suuruses.
2. Äriühingute asutamised või osaluste omandamised	Aruandeaastal ei asutatud ega omandatud osalusi muudes äriühingutes.
3. Äriühingute toimunud või toimuvad ühinemised, jagunemised või ümberkorraldamised	Aruandeperioodil ei toimunud ühinemisi, jagunemisi ega ümberkujundamisi.
4. Toimunud, nurjunud ja kestvad riigi osaluste võõrandamised	Aruandeperioodil ei toimunud nurjunuid ja kestvaid riigi osaluste võõrandamisi.
5. Äriühingute lõpetamised	Aruandeperioodil ei toimunud äriühingu lõpetamist.
6. Muud olulised asjaolud või sündmused õige ja õiglase ülevaate saamiseks osaluste valitsemisest	Alates 1. juulist 2019 on AS-i Eesti Vanglatööstus registrijärgne asukoht Jõhvi vald, Ida-Virumaa.

2. ÄRIÜHINGU ARUANNE

2.1. AS EESTI VANGLATÖÖSTUS

2.1.1. AS Eesti Vanglatööstus tegevusala

AS-i Eesti Vanglatööstus tegevusala on kinnipeetavatele tööhõive tagamine lähtuvalt vangistusseaduse §-st 38.

2.1.2. Osaluse valitsemise eesmärgid ja osaluse säilitamise vajalikkuse põhjendused

Vangistusseaduse § 38 sätestab riigi kohustuse luua kinnipeetavate tööga hõivamiseks võimalused. Kinnipeetavate tööga hõivamine on välja toodud ka Justiitsministeeriumi programmis usaldusväärne ja tulemuslik õigusruum¹. Usaldusväärse ja tulemusliku õigusruumi programm kuulub õiguskorra tulemusvaldkonna alla ning toetab selle üldeesmärgi, milleks on õiguskindel, hästi toimiv, vähese kuritegevusega ning kvaliteetse justiitsüsteemiga riik, täitmist.

Tööga hõivamine võimaldab luua kinnipeetavas tööharjumust ning vähendada seeläbi uute kuritegude toimepanemise riski. Vanglas töötamine on õppetöö ja sotsiaalprogrammide kõrval üks sotsiaaltöö vorme. Vanglad hõivavad kinnipeetavaid vangla toimimist toetavatel majandustöödel. Kinnipeetavate hõivamine tootmistöödel on vanglates korraldatud läbi AS-i Eesti Vanglatööstus, mis on asutatud eesmärgiga tagada kinnipeetavatele oskustöö nõuetele vastav tööhõive vanglates. Sealjuures lähtutakse iga vangla puhul taristu võimalustest luua oskustöö pakkumiseks vajalikud tingimused.

Vanglas on oluliselt piiratud oskustööhõivet tagava äriühingu võimalused valida heade kutseoskustega distsiplineeritud tööjõudu ja mõjutada töösuhte kestvust, mistõttu ei ole kinnipeetavate tööhõive üldjuhul majanduslikult tulemuslik. Riigi osalusega äriühingu kaudu tööhõive korraldamine annab riigile võimaluse luua kinnipeetavate tööga hõivamiseks kaasaegne töökeskkond, mis toimib vanglas kehtivate piirangute tingimustes võimalikult sarnaselt vanglavälise ettevõtluse töökorraldusega, kuid toetab sealjuures siiski avalikust huvist lähtuvate eesmärkide saavutamist kinnipeetavate tööhõives. Seega täidab ettevõtte **avalikust huvist lähtuvat eesmärki** olles riigile strateegilise tähtsusega vangide kinnises vanglas tööga hõivamise ja neis tööoskuste kujunemisele kaasaaitamise seisukohalt. Äriühing pakub oskustööd ja tööalast väljaõpet vangla kinnisel territooriumil vangidele, keda erinevatel kaalutlustel ei ole olnud võimalik paigutada avavanglasse ja lubada tööle väljapoole vanglat. Seega on äriühingu tootmispindade paiknemisel lisaks strateegilisele asukohale avaliku ülesande täitmisel oluline ka nendega kaasnev julgeolekuaspekt – tööd pakutakse vangidele, keda ei ole lubatud tööle väljapoole vanglat ning samas tegutsetakse vangla territooriumil, mis seab ettevõtte tegevusele nii omad piirangud kui ka nõuded. Tulenevalt tootmispindade asumisest vanglate territooriumidel tuleb äriühingul arvestada vanglate turvanõuete ja protseduuridega ning taluda sellest lähtuvaid paratamatuid ebamugavusi. Vangidele tööhõive pakkumine läbi riigi äriühingu tagab teenuse stabiilsuse, järjepideva osutamise kui ka võimaluse riigil läbi äriühingu juhtimises osalemise suunata saadavat teenust, et see vastaks vangide tööhõivele seatavatele eesmärkidele.

Alates ettevõtte loomisest on AS Eesti Vanglatööstus tegutsenud vanglate territooriumitel asuval tootmispindadel. Tootmispinnad on AS Eesti Vanglatööstus kasutusse antud oluliselt madalama tasu eest, kui riik vangla näol neid ise Riigi Kinnisvara AS-lt rendib. Sellisel viisil antava renditoetuse suurus on hinnanguliselt 1 981 660 eurot aastas.

2.1.3. Seisukoht osaluse säilitamise kohta

Riigi osalus AS-s Eesti Vanglatööstus tuleb säilitada seoses riigivara valitseja poolt äriühingule eesmärgiks seatud ja avalikust huvist lähtuva funktsiooni täitmisega, seda ka juhul, kui selle täitmine ei ole majanduslikult tulus. Tulu teenimine äriühingus osalemise kaudu ei ole selle äriühingu puhul eesmärgiks.

2.1.4. AS Eesti Vanglatööstus asukoht ja töökohtade paiknemine

¹ Justiitsministeeriumi programm 2020-2023. Kasutatud 25.05.2020, <https://www.just.ee/et/ministeerium-kontaktid/arengukavad-ja-tooplaanid>

AS Eesti Vanglatööstus ainuaktsionär võttis 20. septembril 2018. a vastu otsuse, millega muudeti alates 1. juulist 2019. a AS-i Eesti Vanglatööstuse asukohta (registrijärgset asukohta). AS Eesti Vanglatööstus asub 1. juulist 2019. a Jõhvi vallas Ida-Virumaal.

Samuti otsustas ainuaktsionär, et AS-i Eesti Vanglatööstus tuleb lõpetada kogu tegevus senises asukohas Harku vallas Harjumaal hiljemalt 30. juuniks 2019. a. Sealsed tegevused ja töökohad viidi vajalikus mahus üle Jõhvi ning korraldati kõik asukoha muutmiseks vajalikud tegevused.

AS-i Eesti Vanglatööstus asukoha muutmise kulges sujuvalt ning asukoha muutmisega kaasnenud tegevused on lõpule viidud:

- Alates 2019. a juulist on sõlmitud leping välise ladustamis- ja logistikapartneriga.
- Müüdnud on Tabasalus asunud kinnistu.
- Alates 16. jaanuarist 2019 asuvad ettevõtte kontoriruumid aadressil Keskväljak 4, Jõhvi, Ida-Virumaa.
- Tehtud on planeeritud personalimuudatused. Ettevõtte keskkontoris Ida-Virumaal on tööle asunud viis töötajat. Jõhvi kolitud keskkontoris on viis töökohta, mille puhul on oluline, et tegemist on kõrget kvalifikatsiooni nõudvate tasuvate töökohtadega. Sellise tegevusega on panustatud ka Ida-Viru maakonna arengustrateegia 2019-2030+ elukeskkonna ja taristu eesmärgi K1 saavutamisesse, mille üheks toetavaks arengusuunaks on kõrgelt kvalifitseeritud töökohtade loomine.

2.1.5. AS Eesti Vanglatööstus omaniku ootused

AS-i Eesti Vanglatööstuse omaniku ootused on kinnitatud 20. detsembril 2018. a². Sellesse dokumenti on koondatud AS Eesti Vanglatööstuse ainuaktsionäri ootused³ äriühingu tegevusele.

AS-i Eesti Vanglatööstus strateegiline eesmärk on pakkuda kinnipeetavatele tööd omaniku ootuste dokumendis fikseeritud mahus. Selle eesmärgi saavutamiseks peab AS Eesti Vanglatööstus suurendama oskustööde mitmekesisust, võimaldades vangidel teha ka suhteliselt lihtsamaid oskustöid ja juurutama uusi tehnoloogiaid, mis võimaldavad vanglas töötajatel sammu pidada tööjõuturu arenguga väljas. Lisaks peab AS Eesti Vanglatööstus pakkuma tööhõive arendamiseks välja uusi ideid ning pöörduma vajadusel nende tarbeks lisarahastuse saamiseks Justiitsministeeriumi poole.

Omaniku ootuste täitmiseks on AS Eesti Vanglatööstus püüdnud leida uusi võimalusi suurendamiseks tööga hõivatud kinnipeetavate arvu omaniku numbriliselt väljendatud ootustest/eesmärkidest lähtuvalt. Müügi ja tootmise planeerimisel on arvestatud, et tellimuste täitmisel oleks arvestatud kinnipeetavate võimete ja oskustega ning et see teine tegevus põhineks valdavalt oskustööl baseeruva/kvalifitseeritava tegevusega. Otsitakse ka erinevaid võimalusi oma tegevuste (kinnipeetavate tööhõive suurendamiseks ja oskustööl põhinevaks) kaasrahastamiseks läbi erinevate toetusmeetmete. 2020. aastal jätkatakse kaasrahastamise võimaluste otsimist.

2019. aastal täitis AS Eesti Vanglatööstus omanike ootustest tulenevad eesmärgid hõivata Viru Vanglas 57 ja Tartu Vanglas 27 kinnipeetavat vähemalt 20 tundi nädalas oskustööga Viru Vanglas igakuiselt keskmiselt 87% ulatuses, Tartu Vanglas keskmiselt 89% ulatuses; eesmärk täideti oskustöö osas nii Tartus kui Virus aastas ühel kuul. Tallinna Vanglas hõivati kinnipeetavaid 15 õmblustsehhi oskustöö töökohtal vähemalt 20 tundi nädalas igakuiselt keskmiselt 62% ulatuses. Üldise tööhõive (liht- ja oskustöö kokku) osas täideti eesmärk igakuiselt Viru Vanglas keskmiselt 94% ulatuses, Tartu Vanglas keskmiselt 91% ulatuses; Tallinna Vanglas töötas igakuiselt kokku keskmiselt 39 kinnipeetavat.

Finantseesmärkide osas on äriühingule seatud eesmärgiks tegutseda keskmisest madalamate riskidega ja konservatiivse kapitalistruktuuriga.

² Aktsiaseltsi Eesti Vanglatööstus omaniku ootuste kinnitamine. Kasutatud 25.05.2020, https://www.vangla.ee/sites/www.vangla.ee/files/elfinder/dokumentid/20.12.2018_as_evt_omaniku_ootuste_kinnitamine.pdf

³ Aktsiaseltsi Eesti Vanglatööstus omaniku ootused. Kasutatud 25.05.2020, https://www.vangla.ee/sites/www.vangla.ee/files/elfinder/dokumentid/omaniku_ootused_as-ile_eesti_vanglatoostus.pdf

2.1.6. Üldine hinnang majandustegevusele

Justiitsministeerium hindab äriühingu tegevuse olukorra heaks lähtudes järgmisest:

- aastatel 2008–2019 ei ole AS Eesti Vanglatööstuse tegevust talle seatud kinnipeetavate tööhõive eesmärgi täitmisega seoses täiendavalt finantseeritud riigieelarvest;
- ettevõtte juhtkond teeb koostööd Justiitsministeeriumi ja vanglatega, et tagada oskustööle kvalifitseeruvate kinnipeetavate sujuv tööle rakendamine;
- AS Eesti Vanglatööstus ei ole oma olemuselt ettevõtte, kellele saab seada pideva kasumi teenimise ülesannet selliselt, et samaaegselt oleks tagatud avalikust huvist tulenevate ülesannete nõuetekohane täitmine.

2.1.7. Majandustegevuse analüüs

AS Eesti Vanglatööstus on asutatud eesmärgiga korraldada kinnipeetavate võimalikult suurt tööhõivet tänapäevases töökeskkonnas.

Ettevõtte tegutses aruandeperioodil kolmes vanglas: Viru Vanglas, Tartu Vanglas ja Tallinna Vanglas. Tartu Vanglas asub metallitsehh, kus tehakse valdavalt grille ning suitsuahjusid, lisaks veel tellimustöödena erinevaid metallitöid ja osutatakse pulbervärviteenust. Viru Vanglas tegutseb metallitsehh, kus toodetakse töömahukaid metallkonstruktsioone ja *Stoveman*'i kaubamärgi all müüdavaid metalltooteid, milleks on valdavalt saunaahjud. Viru Vanglas asub ka pesumaja, mis pakub pesupesemise täisteenust, ning komplekteerimis- ja puidutsehh. Uues Tallinna Vanglas asub õmblusosakond ning tehakse pakendamise- ja komplekteerimistöid. 2020. aastal hakatakse uues Tallinna Vanglas pakkuma pesupesemise teenust ning planeeritud on käivitada ka metalli- ja puidutsehh. Ettevõttes töötas 2019. aastal keskmiselt 26 inimest.

Vangistusseaduse alusel töötas aruandeperioodil ettevõttes ühes kuus keskmiselt 160 kinnipeetavat. Eesmärk oli hõivata keskmiselt 195 kinnipeetavat. Aruandeperioodil hõivatud kinnipeetavate arv ei ole 2019. aastal tõusnud 25 isiku võrra, kuid Tallinna Vangla tootmistsehh töötab endiselt madala võimekusega. Justiitsministeerium analüüsib järgnevateks perioodideks seatavat oskustööga hõivatud kinnipeetavate arvulist eesmärki.

Ettevõtte tootmistegevuse põhirõhk oli 2019. aastal suunatud omatoodangu arendamisele ja klientuuri laiendamisele väljaspool Eestit. Välja võib tuua järjest tihedama koostöö Soome edasimüüjatega. AS-i Eesti Vanglatööstus poolt toodetavatel *Stoveman*'i saunaahjudel on standardile EN 15821:2010 (jõustunud Eestis alates 01.07.2012) vastavad CE sertifikaadid ja neid on testitud Soomes Jyväskyläs. Aastaks 2020 on planeeritud valmima uus koduleht, kus saaks ettevõtte toodangut atraktiivsemalt tutvustada.

AS-i Eesti Vanglatööstus müügitulu oli aruandeperioodil 2 921 465 eurot. Ettevõtte 2019. aastaks seatud müügitulu eesmärk oli 3,2 miljonit eurot. Võrreldes 2018. aastaga on aruandeperioodil ettevõtte müügitulu suurenenud 8,7% (233 879 euro võrra). 2020. aastal planeeritakse müügitulu 2 miljonit eurot.

Müüdnud toodangu kulu suurenes aruandeperioodil 248 531 euro võrra ning brutokasum vähenes aruandeperioodil 14 652 euro võrra. Turustuskulud suurenesid ligi 20% (18 237euro võrra) ning üldhalduskulud vähenesid ligi 7% (13 808 euro võrra). Ettevõtte aruandeperioodi kasum oli 78 615 eurot.

Ettevõtte maksevõime on püsinud aruandeperioodil hea. Ettevõtte on võimeline katma kõik oma lühiajalised kohustused. Lühiajaliste kohustuste kattekordaja 2019. aastal oli 3,2. Võõr- ja omakapitali suhe on AS-i Eesti Vanglatööstus 2018. aasta lõpu seisuga 0,4. Võrreldes 2018. aastaga on võõrkapitali osakaal vähenenud.

AS Eesti Vanglatööstus on asutatud eesmärgiga aidata tagada kinnipeetavate tööhõivet eelkõige oskustöö võimaluste pakkumise teel. Tööga hõivamine võimaldab luua kinnipeetavas tööharjumust ning vähendada seeläbi uute kuritegude toimepaneku riski, kuid see ei ole sageli majanduslikult tulemuslik.

Justiitsministeerium hindab, et AS Eesti Vanglatööstus ei ole oma olemuselt ettevõtte, kellele saab seada pideva kasumi teenimise ülesannet selliselt, et oleks tagatud ühtlasi avalikust huvist tulenevate ülesannete nõuetekohane täitmine. Aastatel 2008–2019 ei ole ettevõtte tegevust ja talle seatud kinnipeetavate tööhõive eesmärgi täitmist riigieelarvest täiendavalt finantseeritud.

Rahandusministeerium on hinnanud AS Eesti Vanglatööstus oodatavaks omakapitali tootluseks 2019. aastal 12,8% ning 2020. aastal 9,2%. Äriühingu omakapitali hinna arvestamise meetoodika ei võimalda teha oodatava omakapitali hinna määramisel erisusi avalikust huvist lähtuvaid ülesandeid täitvatele ettevõtetele.

Justiitsministeeriumi hinnangul ei ole äriühingul võimalik Rahandusministeeriumi poolt määratud omakapitali oodatavat tootlust lähiaastatel saavutada ilma, et sellega piirataks oluliselt ettevõtte suutlikkust viia läbi taasühiskonnastamist toetavaid tegevusi kinnipeetavatele tööhõive tagamisel.

2.1.8. Investeeringute kava

Aruandeperioodil suuremaid investeeringuid ei tehtud. Aastal 2020 on planeeritud vahetada välja Tartu osakonna metallitöötluspink, mille orienteeruv maksumus on 45 000 eurot.

2.1.9. Dividendiproгноos

AS Eesti Vanglatööstus eesmärgiks on taasühiskonnastamist toetavate tegevuste läbiviimine kinnipeetavatele tööhõive tagamise kaudu. Seega ei ole oma olemuselt tegemist ettevõttega, kellele saab seada või oleks seatud eesmärgiks teenida pidevalt kasumit. Tekkiv võimalik kahjum planeeritakse katta varasemate aastate jaotamata kasumiga (eelmiste perioodide jaotamata kasum pärast 2019. a kasumi jaotamist on 314 783 eurot). Arvestades äriühingule seatud eesmärke ja tegevusmudelit, ei saa kavandada dividendide maksmist.

2.1.10. Läbiviidud auditid ja erikontrollid

Aruandeperioodil ei ole osaluse valitseja ettevõttes auditeid ja erikontrolle läbi viinud.

2.1.11. Korruptsiooni ennetamise meetmed

AS-i Eesti Vanglatööstus nõukogu on 27. novembri 2017. a otsusega kinnitanud korruptsioonivastase eeskirja (lisatud).

3. Lisad

3.1. Finantseesmärkide vorm

3.2. AS-i Eesti Vanglatööstus korruptsioonivastane eeskiri

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tõnis Saar
kantsler

Deili Jurjev 620 8268

Deili.Jurjev@just.ee